

**DOKUMENT OKVIRNOG BUDŽETA OPĆINE KONJIC
ZA PERIOD 2022. – 2024. GODINA**

Konjic, juni 2021. godine

Na osnovu člana 15., 16., 17. i 18. Zakona o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br.102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19 i 99/19), Općinski načelnik donosi

DOKUMENT OKVIRNOG BUDŽETA OPĆINE KONJIC ZA PERIOD 2022. – 2024. GODINA

UVOD

U skladu sa Zakonom o budžetima Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19 i 99/19) izrađen je Dokument okvirnog budžeta Općine Konjic (DOB) koji je dio pristupa Srednjoročnog okvira rashoda za 2022. - 2024. godinu. Dokument okvirnog budžeta za period 2022. - 2024. godina izlaže fiskalnu strategiju i budžetske planove za slijedeće tri godine i ima za cilj da razvije bolju stratešku osnovu za pripremu budžeta, odnosno, DOB predstavlja preliminarni okvirni nacrt budžeta za 2022. godinu, te daje predviđanja za 2023. - 2024. godinu.

Izrada Dokumenta okvirnog budžeta za period od tri godine je zakonska obaveza na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini.

Trogodišnje planiranje budžeta je obaveza svih korisnika budžetskih sredstava, a što je u skladu sa članom 17. Zakona o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Usvajanje Globalnog okvira fiskalnog bilansa i politika u BiH za period 2021. – 2023. godine dana 18.09.2020. godine osigurava usaglašenost osnovnih makroekonomskih i fiskalnih pretpostavki koje se koriste pri sačinjavanju dokumenata okvirnih budžeta na svim razinama vlasti. Tako definisani fiskalni ciljevi čine osnovnu pretpostavku za budžetsko planiranje svih nositelja fiskalnih politika u BiH što je važno za ostvarenje fiskalne koordinacije u BiH. Ključno uporište za kretanje makroekonomskih parametara u BiH predstavlja poboljšanje eksternog okruženja, a ta pretpostavka se zasniva na projekcijama Svjetske zdravstvene organizacije kao jedine mjerodavne međunarodne institucije koja može dati saopštenje vezano za trajanje pandemije virusa Covid-19.

Služba za privredu, finansije i društvene djelatnosti Općine Konjic predlaže Općinskom Načelniku:

- usvajanje ovog dokumenta, što predstavlja prvu fazu u budžetskom procesu za posmatrani period;
- odobravanje predložene ukupne gornje granice ukupnog budžeta za narednu godinu i okvirne iznose za naredne dvije godine.

MAKROEKONOMSKE PRETPOSTAVKE I PROGNOZE

Osvrtom na projekcije i prognoze koje su bile raspoložive prilikom izrade DOB-a za period 2021-2023 i pretpostavke da će kriza izazvana pojavom pandemije COVID-19 virusa trajati do kraja drugog kvartala 2020. godine jasno je da je situacija znatno teža i kompleksnija bila do kraja godine zbog čega je došlo do revidiranja svih projekcija ekonomskih kretanja. Veliki iznosi budžetskih sredstava su usmjereni ka saniranju šteta nastalih lockdown-om i restrikcijama i zabranama rada određenih privrednih grana. Različiti nivoi vlasti su u 2020. godini subvencionirali različite segmente, tako da su privredni subjekti mogli ostvariti subvenciju doprinosa na minimalnu platu, subvenciju minimalne plate, dok je Općina Konjic izdvojila sredstva za subvenciju zakupa poslovnih prostora, zakupa javnih površina, komunalne takse i naknada za zauzimanje taksi stajališta kako bi olakšala njihovo poslovanje.

Rizici za ostvarivanje projekcija se mogu klasifikovati u dvije grupe, i to vanjski i unutrašnji, pri čemu su vanjski rizici dosta izvjesniji i utjecajni na kretanje ekonomskog rasta u BiH. Pored činjenice da su raspoloživi izvještaji međunarodnih institucija prethodno najavljivali slabljenje ekonomske aktivnosti u eksternom okruženju, izbijanje globalne epidemije virusa Covid-19 se nametnulo kao ultimativni

primarni rizik po realizaciju projekcija. Preduslov za materijalizaciju projekcija makroekonomskih pokazatelja predstavlja prevazilaženje novonastalih izazova u što kraćem roku. S druge strane, prijetnju u realizaciji projekcija predstavljaju i unutrašnji rizici u BiH, a koji predstavljaju složen sistem donošenja odluka i spor tempo provođenja ekonomskih reformi u zemlji. Eventualna kašnjenja u implementaciji mjera usljed pandemije Covid-19 kao i provođenju općih strukturalnih reformi moglo bi se negativno odraziti na ukupan ekonomski rast. Što se tiče rizika u srednjem roku, on se odnosi na migraciju stanovništva iz BiH, posebno mladog, obrazovanog i kvalifikovanog kadra što bi moglo uticati na smanjenje produktivnosti i sporijim rastom BDP-a od projektovanog.

U ovom poglavlju će biti prikazane glavne makroekonomske pretpostavke na kojima se zasnivaju procjene unutar DOB-a. Podaci o trenutnoj ekonomskoj situaciji i trendovima preuzeti su od Direkcije za ekonomsko planiranje BiH – Sektor za ekonomska istraživanja (DEP), Odjeljenja za makroekonomsku analizu Upravnog odbora Uprave za indirektno – neizravno oporezivanje (OMA), Programa ekonomskih reformi za 2021. – 2023. godine (PER BiH 2021-2023), te Revidiranim projekcije prihoda za 2021. godinu i projekcije za period 2022-2024. godina Federalnog ministarstva finansija.

Tabela br. 1 - Makroekonomski pokazatelji za period 2019-2024. godina

Indikator	Zvanični podaci		Projekcije			
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Nominalni BDP u mil KM	35.892	34.553	35.613	37.274	38.949	41.088
Nominalni rast u %	4,8	-3,7	3,1	4,7	4,5	5,5
Realni BDP u mil KM	35.240	34.431	35.363	36.711	38.487	40.356
Realni rast u %	2,9	-4,1	2,3	3,1	3,3	3,6
Inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena u %	0,6	-1	0,7	1	1,1	1,2

* Izvod iz tabele Federalnog ministarstva finansija, Hercegovačko-neretvanski kanton, Revidirane projekcije prihoda za 2021. godinu i projekcije za period 2022-2024. Sarajevo 2021. godine

Revidirane projekcije za 2021. godinu se zasnivaju na historijskom i tekućem trendu naplate, prateći pozitivne prognoze kretanja ključnih makroekonomskih parametara DEP-a, koji ukazuje na postepen oporavak ekonomije uz pretpostavku da negativni učinci pandemije Covid-19 na ekonomiju neće značajnije prenijeti na drugu polovinu 2021. godine. Zbog toga su očekivani iznosi naplate pojedinih kategorija prihoda i pored pretpostavljenog rasta zadržani na skromnom nivou. Prilikom izrade projekcija prihoda za 2021. godinu ne može se osloniti na sezonsku shemu naplate prihoda, s obzirom da je ona izašla iz svih ranijih okvira zbog efekata koronavirusa u prethodnoj i tekućoj godini.

Prema podacima OMA iz maja 2021. godine u prvom kvartalu 2021. je ostvaren pad naplate indirektnih poreza od 4,5%, ali imajući u vidu da je neto naplata indirektnih poreza u martu dostigla naplatu iz marta 2020. godine, kao i visoke stope rasta uvoza i izvoza, može se zaključiti da se ekonomija i potrošnja u BiH polako oporavljaju. OMA procjenjuje stopu rasta prihoda od indirektnih poreza u 2021. godini u iznosu od 2,1%, te stabilne stope rasta u narednom periodu. Za razliku od osnovnog scenarija projekcija prihoda od indirektnih poreza koje se zasnivaju na pretpostavci da neće biti izmjena u politikama u oblasti indirektnog oporezivanja, programski scenario projekcija zasniva se na pretpostavci da će doći do izmjene akcizne politike u pogledu propisanih rokova plaćanja akciza na duhan. U zakonskoj proceduri je promjena režima naplate akciza na uvozne duhanske preradevine koja podrazumijeva naplatu pri uvozu duhanskih preradevina umjesto u momentu preuzimanja akciznih markica. Prema projekcijama OMA iz programskog scenarija, prelazak sa starog na novi režim naplate prouzrokovao bi velike jednokratne gubitke prihoda od akciza.

Pandemija virusa Covid-19 u 2020. godini uzrokovala je pad ukupnih ekonomskih aktivnosti i usporavanje ekonomija na globalnom nivou, te je došlo do izražajnog usporavanja vanjskotrgovinske razmjene, a samim tim i do smanjenja ukupne ekonomske aktivnosti zemlje, u odnosu na prethodnu

godinu. Turbulencija uzrokovana pandemijom koronavirusa, neizvjesnost dužine trajanja pandemije, zatvaranje granica, otkazivanje ugovora, doveli su BiH u recesiju, zabilježen je pad proizvodnje, što se odrazilo i na vanjskotrgovinsko poslovanje. Zemlja se suočila sa otežanim funkcioniranjem lanaca isporuke, kao i njegovim prekidima prouzrokovanim globalnom pandemijom Covid-19 i različitim, neusklađenim i nekoordiniranim mjerama donesenim u sprječavanju širenja virusa na globalnom nivou. Posljedice se ogledaju u prekidu rada, prekidu snabdijevanjem repromaterijalima i gotovim proizvodima, kao i prekidu ili otežanom izvođenju transportnih operacija. Mjere su značajno uticale na vanjskotrgovinsku razmjenu i za posljedicu su imale pad obima vanjskotrgovinske razmjene usljed zatvaranja granica zemalja u regionu i zemalja EU prema regionu kao najznačajnijih vanjskotrgovinskih partnera zemlje.

U Bosni i Hercegovini u 2020. godini zabilježen je pad obima vanjskotrgovinske razmjene u odnosu na 2019. godinu, pri čemu je zabilježen veći pad uvoza od izvoza roba i usluga iz zemlje. Takođe, zabilježen je deficit vanjskotrgovinskog bilansa kao jednog od najznačajnijih ekonomskih pokazatelja zemlje. Sektori orijentisani na domaće tržište manje su pogođeni od sektora orijentisanih na inostrano tržište.

Ekonomski rast

Dosadašnje analize ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini su potvrdile da eksterne dinamike, odnosno privredna kretanja u međunarodnom ekonomskom okruženju predstavljaju glavnu strukturnu odrednicu ekonomskih kretanja u zemlji. U skladu s tim, već tokom 2019. godine usljed slabljenja privredne aktivnosti u glavnim trgovinskim partnerima došlo je do evidentnog usporavanja ekonomskog rasta i u Bosni i Hercegovini. Tako je Bosna i Hercegovina od 2015. godine po prvi put zabilježila ekonomski rast ispod 3% na godišnjem nivou. Početak 2020. godine karakterisalo je dodatno uslozljavanje međunarodnih ekonomskih prilika i pojava globalne pandemije virusa Covid-19 koja je pored zdravstvenih imalo veoma negativne implikacije na privredna kretanja u svijetu, regionu i u konačnici u samoj Bosni i Hercegovini. Ako je suditi po trenutnim pokazateljima, eskalacija pandemije Covid-19 i uvođenje potpunog „lockdown-a“ u aprilu 2020. godine doveli su do drastičnog pada privredne aktivnosti što se manifestovao značajnim padom BDP-a u drugom kvartalu 2020. godine. Ako se ima u vidu da je Bosna i Hercegovina u vanjskotrgovinskom smislu gotovo u potpunosti orijentisana ka tržištima zemalja EU i regiona, ne iznenađuje činjenica da je ovaj segment privrede najjače pogođen krizom koju je izazvala pandemija Covid-19. Tako je pad privredne aktivnosti u glavnim trgovinskim partnerima rezultirao slabljenjem izvozne tražnje za bh. izvoznim proizvodima i smanjenjem ukupne vanjskotrgovinske razmjene za oko 1/5 u odnosu na isti period prethodne godine.

Ova dešavanja u vanjskom sektoru odnosno u okviru agregatne ponude kao i eskalacija globalne pandemije Covid-19 imali su negativne posljedice na sve segmente domaćeg tržišta. Pad fizičkog obima industrijske proizvodnje, smanjenje zaposlenosti, smanjen priliv doznaka građana iz inostranstva slabija kreditna aktivnost i pad uvoza potrošnih dobara, te prometa u maloprodaji ukazuju na slabljenje raspoloživog dohotka građana u Bosni i Hercegovini. Tako je prema podacima BHAS-a za prvo polugodište 2020. godine usljed oslabljenog raspoloživog dohotka građana i manjoj sklonosti za potrošnjom došlo do pada privatne (domaćinstva) potrošnje od 4,2% u realnom smislu. S druge strane, podaci iz domena javnih finansija implicitno potvrđuju pokazatelje o smanjenju privatne potrošnje. Naime, u prvoj polovini 2020. godine došlo je do smanjenja ukupnih javnih prihoda od oko 8%, pri čemu je pad prihoda od indirektnih poreza iznosio oko 8,3% u okviru kojih su prihodi od PDV-a smanjeni za 6,7%.

S druge strane, novonastale okolnosti usljed pandemije virusa Covid-19 zahtjevale su pojačan angažman institucija u Bosni i Hercegovini kroz povećanje izdataka za zaštitu javnog zdravstva i saniranje ekonomskih posljedica krize što je dovelo do povećanja javne potrošnje od oko 0,5%. Ovo povećanje javne potrošnje uz efekat smanjenje prihoda dovelo je do povećanja potreba za zaduživanjem već u prvoj polovini 2020. godine.

Pretpostavlja se da bi ključni oslonac ekonomskog rasta tokom ovog perioda trebala predstavljati domaća tražnja kroz povećanje privatne potrošnje i investicija. Naime, povećanje ukupne ekonomske aktivnosti u

zemlji uz očekivano povećanja industrijske proizvodnje i građevinskih radova praćeno povećanjem broja zaposlenih i prihoda od izvoza (roba i usluga) trebalo bi rezultirati povećanjem raspoloživog dohotka građana, a samim tim i povećanjem privatne potrošnje koja će kao i prethodnih godina predstavljati ključni oslonac ekonomskog rasta. S druge strane, imajući u vidu visok nivo javne potrošnje u okviru BDP-a u Bosni i Hercegovini i napore koji se ulažu kroz proces fiskalne konsolidacije u Bosni i Hercegovini tokom ovog perioda očekuje se postepena stabilizacija javnih finansija kroz smanjenje javnih rashoda i istovremeno povećanje javnih prihoda kako bi se ograničio rast javne potrošnje. Značajno opterećenje kada su u pitanju javne finansije u Bosni i Hercegovini moglo bi predstavljati vrlo izvjesno povećanje javnog duga koji je direktna posljedica Covid-19 i biće vidljivija u srednjem roku. Ako se ima u vidu da bi tokom ovog perioda projektovana stopa ekonomskog rasta bila viša u odnosu na rast javne potrošnje, udio iste u BDP-u bi se djelimično smanjio na ispod 20% na kraju 2023. godine. U ovom vremenskom periodu očekuje se da bi mjerama fiskalne politike dio sredstava uštede po osnovu tekuće potrošnje trebao biti kanaliziran u svrhu jačanja investicione potrošnje u Bosni i Hercegovini. Samim tim, uz poboljšanje poslovnog ambijenta, investicije bi za razliku od prethodnih godina mogle imati značajniji rast, a samim tim i veći doprinos u očekivanom rastu BDP-a. U ovom vremenskom okviru pored povećanja privatnih investicija koje čine većinski dio ukupnih investicija (oko 78% ukupnih investicija) kao što je to i ranije navedeno, očekuje se i značajniji doprinos javnih investicija.

Tabela br. 2 - Makroekonomski pokazatelji za period 2019-2024. godina

Indikator	Zvanični podaci		Projekcije			
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Potrošnja u mil KM	33.334	32.636	33.508	34.686	35.935	37.584
Realni rast u %	2,3	-1,8	1,8	1,7	1,8	2,0
Vladina potrošnja u mil KM	6.862	7.061	7.202	7.433	7.656	7.870
Realni rast u %	0,9	2,5	1,3	0,7	0,5	0,3
Privatna potrošnja u mil KM	26.471	25.575	26.306	27.253	28.279	29.713
Realni rast u %	2,6	-2,9	2,0	2,0	2,2	2,4

* Izvod iz tabele Federalnog ministarstva finansija, Hercegovačko-neretvanski kanton, Revidirane projekcije prihoda za 2021. godinu i projekcije za period 2022-2024. Sarajevo 2021. godine.

Smatra se da bi napredak u procesu evropskih integracija u kombinaciji sa unapređenjem poslovnog okruženja kroz reformske procese moglo povećati interes kako domaćih tako i stranih investitora za investiciona ulaganja u Bosnu i Hercegovini. S druge strane, obzirom na strukturu i poziciju ekonomije Bosne i Hercegovine, smatra se da će javne investicije predstavljati nešto važniju polugu za podsticanje ekonomskog rasta u srednjem roku. Projekti u okviru izgradnje putne infrastrukture i energetski projekti, kao i raspoloživost sredstava kod međunarodnih finansijskih institucija bi uz adekvatnu i pravovremenu implementaciju istih mogli rezultirati godišnjim povećanjem javnih investicija od oko 10%. Tako bi u srednjoročnom vremenskom okviru udio javnih investicija u okviru BDP-a u Bosni i Hercegovini bio povećan na oko 3% BDP-a.

Tabela br. 3 - Makroekonomski pokazatelji za period 2019-2024. godina

Indikator	Zvanični podaci		Projekcije			
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Investicije (bruto) u stalna sredstva u mil KM	6.994	6.112	6.351	6.972	7.609	8.443
Realni rast u %	5,8	-10,8	2,7	8,7	7,7	9,0
Vladine investicije u mil KM	929	836	859	969	1.077	1.239
Realni rast u %	4,1	-8,3	1,2	10,8	9,0	11,7
Privatne investicije u mil KM	6.064	5.276	5.492	6.003	6.531	7.204
Realni rast u %	6,1	-11,2	3,0	8,3	7,5	8,6

* Izvod iz tabele Federalnog ministarstvo finansija, Hercegovačko-neretvanski kanton, Revidirane projekcije prihoda za 2021. godinu i projekcije za period 2022-2024, Sarajevo 2021. godine

Da bi se u općini Konjic nastavio ekonomski rast potrebno je da ista svoje aktivnosti prilagodi aktivnostima viših nivoa vlasti, te da se odluke donose u namjeri da stvori što bolje okruženje kako bi se poslovanja pravnih i fizičkih lica na njenom području mogla nastaviti prema njihovim srednjoročnim planovima. Općina Konjic planira da napravi iskorak u odnosu na prethodnu godinu kada je u pitanju pomoć poslovnim subjektima koji obavljaju djelatnost na njenoj teritoriji na način da će putem raznih javnih poziva subvencionirati njihovo poslovanje, te olakšati negativne posljedice koje su uzrokovane pojavom pandemije Covid-19 koja je imala negativne posljedice po određene djelatnosti. Kroz pomoći poslovanju privrednih subjekata olakšat će se zapošljavanje stanovništva, smanjivanje siromaštava i povećanje privatne potrošnje koja se u konačnici reflektuje na prihode Općine Konjic. Obzirom na smanjeni priliv novčanih sredstava u odnosu na prethodne godine, potrebno je pristupiti analizama kako bi se što adekvatnije odgovorilo na izazove koje određuje higijensko-epidemiološka situacija u zemlji i okruženju, jer pravovremenost će biti ključni faktor u periodu koje je pred nama.

Vanjskotrgovinska robna razmjena

Širenje globalne pandemije virusa veoma negativno se odrazilo na svjetsku trgovinu pa i samim tim i na vanjskotrgovinsku razmjenu u Bosni i Hercegovini. Osnovno obilježje negativnih posljedica globalne pandemije virusa Covid 19 u ekonomskom smislu predstavlja istovremeni pad kako agregatne ponude, tako i agregatne tražnje što se u Bosni i Hercegovini manifestovalo dvocifrenim padom izvoza i uvoza roba.

Tabela br. 4 - Makroekonomski pokazatelji za period 2019-2024. godina

Indikator	Zvanični podaci		Projekcije			
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Uvoz u mil KM	19.482	16.622	17.421	18.627	20.143	21.958
Realni rast u %	1,3	-11,4	3,0	4,5	5,1	5,3
Izvoz u mil KM	14.286	11.647	12.386	13.459	14.716	16.175
Realni rast u %	0,4	-16,5	4,7	6,0	7,1	7,4

* Izvod iz tabele Federalnog ministarstvo finansija, Hercegovačko-neretvanski kanton, Revidirane projekcije prihoda za 2021. godinu i projekcije za period 2022-2024, Sarajevo 2021. godine

Prema raspoloživim podacima BHAS-a izvoz roba iz Bosne i Hercegovine u prvom polugodištu 2020. godine iznosio je 4,95 milijardi KM što predstavlja nominalno smanjenje od 15,1% (881 milion KM) u odnosu na isti period prethodne godine (podaci preuzeti iz dokumenata DEP-a – Ekonomski trendovi za period januar-juni 2020. godine). Ovaj pad robnog izvoza posljedica je slabljenja izvozne tražnje koji je uzrokovan širenjem globalne pandemije Covid-19, kao i pada proizvodnje u okviru prerađivačke industrije u Bosni i Hercegovini. Naime, potrebno je imati u vidu da su neke od vodećih bh. izvoznih kompanija i tokom prethodne godine imali velike probleme u poslovanju koji su dodatno intenzivirani u 2020. godini eskalacijom pandemije Covid 19 što je u konačnici dovelo do dvocifrenog pada robnog izvoza iz Bosne i Hercegovine.

Prema podacima u prvom polugodištu 2020. godine u Bosni i Hercegovini je pored pada proizvodnje i izvoza došlo i do slabljenja domaće tražnje (potrošnja i investicije) što je rezultiralo i padom robnog uvoza. Naime, prema podacima BHAS-a za prvih 6 mjeseci 2020. godine uvoz roba u Bosnu i Hercegovinu iznosio je oko 8 milijardi KM što predstavlja nominalno smanjenje od skoro 18% (1,7 milijardi KM) u odnosu na isti period prethodne godine (podaci preuzeti iz dokumenata DEP-a – Ekonomski trendovi za period januar-juni 2020. godine).

Slabljenje izvozne tražnje koji se manifestovao padom robnog izvoza od 15,1% uz istovremeno smanjenje domaće tražnje kroz pad robnog uvoza od 18% rezultirali su smanjenjem robnog deficita za skoro 22,3% (skoro 1/4) u odnosu na isti period prethodne godine. Ovo smanjenje robnog deficita na

implicitan način ukazuje da je u prvom polugodištu 2020. godine došlo do značajnog pada ekonomske aktivnosti (pad proizvodnje, potrošnje, investicija i vanjskotrgovinske razmjene). Iako je robni deficit u Bosni i Hercegovini smanjen za ¼ u odnosu na prethodnu godinu što je posljedica eksternog šoka odnosno cikličnih kretanja, robni deficit u Bosni i Hercegovini je još uvijek veoma izražen i odslikava slabu konkurentsku pozicioniranost zemlje.

Stabilno eksterno okruženje uz unaprijeđenje industrijske baze i podizanje konkurentnosti u zemlji predstavljaju preduslov poboljšanja vanjskotrgovinske razmjene sa svijetom. Samo pod uslovom materijalizacije navedenih eksternih pretpostavki u periodu 2021-2023. godine može se očekivati porast vanjskotrgovinske razmjene sa svijetom.

Industrijska proizvodnja

Statistički podaci BHAS-a o kretanju fizičkog obima industrijske proizvodnje u 2020. godini ukazuju na nastavak negativnog trenda iz prethodne godine koji je dodatno intenziviran usljed širenja globalne pandemije virusa Covid-19. Naime, prema preliminarnim podacima BHAS-a za prvo polugodište 2020. godine Bosna i Hercegovina je zabilježila pad fizičkog obima industrijske proizvodnje od 9,1% u odnosu na isti period prethodne godine. Naime, Bosna i Hercegovina je i tokom prethodne godine zabilježila pad fizičkog obima industrijske proizvodnje koji je uzrokovan usporavanjem privredne aktivnosti u glavnim trgovinskim partnerima i velikim poteškoćama u poslovanju pojedinih kompanija koja su predstavljale nosioce industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini. Kretanje industrijske proizvodnje po sektorima se ne razlikuje značajno, ali posebno se na udaru našla prerađivačka industrija u Bosni i Hercegovini koja čini preko 2/3 ukupne industrijske proizvodnje i u velikoj mjeri je izvezno orijentisana. Neizvjesnost uzrokovana pojavom epidemije virusa Covid-19 dodatno uslozjava izradu projekcija kretanja fizičkog obima industrijske proizvodnje u BiH. Tehnološka struktura proizvodne baze, kao i njena visoka ovisnost o kretanjima na tržištima glavnih trgovinskih partnera u prethodnom periodu pokazala je sve ranjivosti industrije, a naročito prerađivačke industrije u Bosni i Hercegovini. Imajući u vidu ranije navedena međunarodna kretanja i strukturalnu kompoziciju industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini na kraju 2020. godine se može očekivati pad fizičkog obima industrijske proizvodnje.

Kretanje fizičkog obima industrijske proizvodnje u srednjem roku uglavnom će ovisiti od privrednih kretanja na tržištima glavnih trgovinskih partnera kao što je bio slučaj i u dosadašnjem periodu. Ukoliko posljedice novonastalih okolnosti izazvanih epidemijom Covid-19 budu sanirane u kraćem roku tokom ovog perioda u BiH se može očekivati osjetniji ekonomski napredak u okviru kojeg bi dešavanja u industrijskoj proizvodnji treba imati centralnu ulogu. Očekuje se da bi reformske mjere na unapređenju poslovnog ambijenta koje provode nadležne institucije u BiH trebaju polučiti mjerljive rezultate. Poboljšanje poslovnog ambijenta trebalo bi dati rezultat povećanjem investicionog ulaganja (domaćih i inostranih), veću iskorištenost postojećih i pokretanje novih kapaciteta, povećanje broja zaposlenih i jačanje konkurentske pozicije proizvođača u BiH kako na domaćem tako i na inostranim tržištima.

Kada su u pitanju rizici za industrijsku proizvodnju oni su identični općim rizicima, s tim da se njima mogu još dodati rizici u vidu nepovoljnih hidrometeoroloških prilika obzirom da sektor za proizvodnju električne energije u dobroj mjeri ovisi od istih. U srednjem roku rizik za projekcije jačanja industrijske proizvodnje mogla bi predstavljati eventualna usporavanja u reformskim procesima koji imaju za cilj unapređenje poslovnog okruženja u zemlji.

Tržište rada

Prema raspoloživim podacima BHAS-a i zavoda za zapošljavanje ukupna radna snaga u Bosni i Hercegovini je smanjena u periodu I-VI 2020. godine za 1,1% g/g što je posljedica smanjenja broja zaposlenih i nezaposlenih lica. Broj zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini u posmatranom polugodištu najznačajnije je smanjen u djelatnostima kao što su ugostiteljstvo i hotelijerstvo, prerađivačka industrija kao i trgovina. Zbog smanjenja obima poslovne aktivnosti koji proizilazi iz krize izazvane Covid-19 u oblasti turizma (smanjenje broja posjeta i noćenja) broj zaposlenih lica u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane je smanjen za 7,6% g/g uz negativan doprinos rastu ukupnog broja

zaposlenih od 0,4 p.p. Pored toga, značajno smanjenje broja zaposlenih lica je evidentno i u oblasti prerađivačke industrije (-1,7% g/g), što je povezano sa smanjenjem obima proizvodnje u pomenutoj djelatnosti. Pošto ova djelatnost zapošljava najveći broj lica u Bosni i Hercegovini imala je bitan doprinos smanjenju broja zaposlenih lica. Broj zaposlenih lica u prvom polugodištu 2020. godine je smanjen i u djelatnosti trgovine na veliko i malo, popravka motornih vozila i motocikala na šta je moguće imalo uticaja smanjenje prometa distributivne trgovine u Bosni i Hercegovini. Manji broj zaposlenih lica takođe je primjetan i u područjima djelatnosti poput umjetnosti, zabave i rekreacije, vađenja rude i kamena, poslovanja nekretninama, obrazovanja itd., ali je njihov doprinos bio manji u poređenju sa prethodno navedenim područjima djelatnosti.

Izrada srednjoročnog scenarija 2021-2023. godine u oblasti tržišta rada bazirana je na očekivanom ekonomskom rastu i njegovim osnovnim komponentama u posmatranom periodu od strane DEP-a, odnosno na nivou potražnje, trgovine i investicija. Prema projekcijama DEP-a u 2021. godini se očekuje pozitivan ekonomski rast u Bosni i Hercegovini. Pored toga, rast obima investicija i trgovine u Bosni i Hercegovini bi se trebao pozitivno odraziti na broj zaposlenih lica naročito u sektorima koji su i prethodnih godina zapošljavali najviše lica u Bosni i Hercegovini. Uz bolje poslovne prilike u oblasti industrije, trgovine ali i pojedinih uslužnih djelatnosti stvorili bi se realni uslovi za ponovni (postepeni) rast broja zaposlenih lica u posmatranim djelatnostima. Kao i prethodnih godina prije krize, očekuje se da bi doprinos rastu broja zaposlenih mogao biti manji u javnom sektoru u odnosu na ostala područja djelatnosti. Pored toga, broj zaposlenih lica u oblasti uslužnih djelatnosti koje su u prethodnoj godini bile pogodene krizom mogao bi se postepeno uvećavati.

Kada su u pitanju rizici na projekcije na tržištu rada u periodu 2020 – 2023. godine su određeni značajno dešavanjima u okruženju odnosno poslovnim ambijentom kako u Bosni i Hercegovini, tako i u EU i regionu. Produženo djelovanje trenutnih dešavanja povodom pandemije Covid-19 i na drugi dio 2020. godine se odrazilo loše na ekonomiju BiH, a potom i na tržište rada. Pored toga, smanjenje radne snage (migracije) i stepen implementacije planiranih strukturnih reformi u BiH mogao bi utjecati na posmatrane indikatore tržišta rada, odnosno na nivo kupovne moći i životnog standarda.

Inflacija u BiH

Kao i prethodnih godina, projekcije inflacije u Bosni i Hercegovini u periodu 2021-2023. godine su zasnovane na promjenama cijena sirove nafte na svjetskom tržištu, cijenama hrane, akcizama na određene proizvode, cijenama komunalija i sl. Pored toga, za projekcije inflacije u Bosni i Hercegovini uzeto je u obzir moguće nastavak sprovođenja akcizne politike na cigarete i duhan za 2021. godinu.

Projekcije inflacije za period 2022-2023. godine bazirane su na raspoloživim podacima relevantnih institucija o kretanju cijena u svijetu koje bi se mogle odraziti na cijene u Bosni i Hercegovini. Prema osnovnom scenariju Evropske centralne banke (septembarske projekcije) u 2022. godini može se očekivati nešto brži rast inflacije od 1,3% u eurozoni (u odnosu na prethodnu godinu), pri čemu bi cijena sirove nafte mogla biti viša. Pored spoljnih faktora, za projekcije inflacije uzete su u obzir umjerene cijene hrane i komunalija, pa se u Bosni i Hercegovini u periodu 2022-2023. godine može očekivati inflacija od 1,3%-1,4%.

Prema posljednjim projekcijama Evropske centralne banke (decembar 2020) predstavljena su dva alternativna scenarija, „blaži“ i „ozbiljniji“ scenario, vezano za projekcije inflacije. Kretanje inflacije varira između dva scenarija zbog razlika u ravnoteži ponude i potražnje. Očekuje se da će efekti opadajuće potražnje i rastuće ponude na inflaciju biti veći u ozbiljnom scenariju nego u blagom scenariju, odnosno pretpostavlja se da će višak ponude biti veći u ozbiljnom scenariju nego u blagom, potiskujući inflaciju. Ukoliko bi rast cijena sirove nafte bio niži, kao i cijene komunalija, inflacija u Bosni i Hercegovini bi mogla biti ispod 1%.

Srednjoročna fiskalna strategija

U ovom poglavlju će biti prikazane osnovni pokazatelji fiskalne politike na kojima se zasnivaju procjene unutar DOB-a. Podaci i projekcije koje su korištene u ovom dijelu dokumenta su podaci iz dokumenta Programkih ekonomskih reformi za 2021. – 2023. godinu (PER BiH 2021-2023) i Revidiranih projekcija javnih prihoda za 2021. godinu i period 2022-2024. godina Federalnog ministarstva finansija. Podaci o trenutnoj ekonomskoj situaciji i trendovima preuzeti su od Direkcije za ekonomsko planiranje BiH – Sektor za ekonomska istraživanja (DEP) i Odjeljenja za makroekonomsku analizu Upravnog odbora Uprave za indirektno – neizravno oporezivanje (OMA).

Bosna i Hercegovina je fiskalno decentralizovana zemlja u kojoj svaki nivo vlasti samostalno donosi fiskalnu politiku i upravlja javnim finansijama. Izuzetak čine politike u oblasti indirektnog oporezivanja kao najznačajnijih poreskih prihoda, koje su zajedničke za čitavu Bosnu i Hercegovinu, jer u utvrđivanju prijedloga politike indirektnog oporezivanja, preko Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje, učestvuju svi nivoi vlasti. Imajući u vidu specifičnost ove krize i neizvjesnost u pogledu intenziteta i vremena trajanja, na bazi dostavljenih inputa može se rezimirati da glavni cilj fiskalne politike u Bosni i Hercegovini, u periodu 2021–2023. godine je fiskalna stabilizacija na svim nivoima vlasti kao glavni faktor ukupne makroekonomske stabilnosti, uz jačanje privredne aktivnosti i konkurentnosti ekonomije.

Institucije Bosne i Hercegovine i u narednom periodu će, u skladu sa svojim ovlaštenjima, u okviru raspoloživog budžeta i putem racionalne potrošnje doprinosti ukupnoj fiskalnoj stabilnosti u BiH. Obzirom da je predominantni izvor finansiranja institucija BiH iz raspodjele indirektnih poreza i da je on fiksiran nominalno za čitav period, najveće prilagodavanje je na rashodovnoj strani (ograničenjima u pogledu tekuće potrošnje). Dosadašnji trend stabilnog ekonomskog rasta Federacije BiH u 2020. godini narušen je pojavom globalne pandemije virusa Covid-19, koja još uvijek ostavlja ekonomske gubitke svjetskih razmjera. Za Bosnu i Hercegovinu, kao malu ekonomiju, prvenstveno naslonjenu na međunarodne ekonomske partnere, čije su ekonomije sada također značajno oslabljene, ovakav događaj je stavio poseban izazov pred realizaciju mjera fiskalne politike. Ovakva pandemija u makroekonomskoj praksi predstavlja relativno rijetku situaciju negativnog ekonomskog šoka na svjetsku ekonomiju, koja će po projekciji MMF-a, iz juna 2020. godine, dovesti do pada svjetskog bruto društvenog proizvoda u iznosu od čak 4,9%. Pandemija je negativno uticala na sve ekonomske aktivnosti, ali i na društvene i druge segmente življenja.

Sprječavanje širenja virusa je podrazumjevalo uvođenja niza mjera i aktivnosti koje su imale pozitivne efekte u borbi protiv virusa Covid-19 sa jedne, a sa druge strane značajno su pogoršale privredna kretanja. Kako bi se ublažili negativni učinci za vrijeme tzv. „prvog udara pandemije na ekonomiju“, na prostoru Federacije BiH donesen je interventni Zakon o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica, kojim su uvedene privremene mjere subvencioniranja doprinosa za obavezna osiguranja, obustave obračuna i plaćanja zatezne kamate na javne prihode, obustave plaćanja akontacije poreza na dobit za 2020. godinu, te obustave plaćanja akontacije poreza na dohodak od samostalne djelatnosti za 2020. godinu, za ona lica čija je poslovna djelatnost ugrožena posljedicama pandemije. Navedeni zakon pretpostavio je i odgodu primjene pojedinih propisa za vrijeme trajanja stanja prirodne nesreće, te omogućio uspostavu Garancijskog fonda pri Razvojnoj banci Federacije BiH.

Osim mjera propisanih ovim Zakonom, Vlada Federacije BiH je donijela Odluku o mjerama neposredne kontrole cijena osnovnih životnih namirnica i osnovnih higijenskih potrepština čija cijena ne smije biti veća od cijene zaključne sa 5. martom 2020. godine. Također je donesena Odluka o propisivanju mjera neposredne kontrole cijena kojom je utvrđena pravednija marža za cijene nafte. Gore navedene mjere u kombinaciji sa Izmjenama i dopunama Budžeta Federacije BiH za 2020. godinu činile su samo prvi set mjera, koje su za cilj imale ublažavanje prvog udara pandemije i stabilizaciju ekonomije zemlje. Drugi set mjera je Vlada Federacije BiH usvojila donošenjem Uredbe o interventnim mjerama za podršku ugroženim sektorima privrede Federacije BiH u okolnostima pandemije Covid-19. Opći cilj ove uredbe je osiguranje podrške likvidnosti najugroženijim sektorima/djelatnostima, očuvanje radnih mjesta, te osiguranje hitno potrebne podrške i održavanje konkurentnosti u izvozno orijentisanim sektorima.

Također je data finansijska podrška zdravstvenim ustanovama čiji je osnivač Federacija BiH u okolnostima pandemije virusa Covid-19.

Od strane kantona i jedinica lokalne samouprave, shodno njihovim ustavnim nadležnostima u donošenju mjera fiskalne politike i njihovom fiskalnom kapacitetu, također je pružena podrška pogodnim poslovnim subjektima. Provedbom ovih mjera nastojala se u što većoj mjeri očuvati stabilnost poslovanja, radna mjesta i nivo dohotka zaposlenika, uz istovremeno očuvanje budžetske stabilnosti i socijalno osjetljivih budžetskih isplata.

Općina Konjic je u 2020. godini nakon usvajanja Rebalansa budžeta stekla uslov za raspisivanje Javnog poziva za ostvarivanje pomoći za poslovne subjekte pogođene pandemijom Covid-19 putem subvencija na plaćanje zakupa poslovnih prostora, zakupa zemljišta i javnih površina, plaćanje komunalne takse i naknada za korištenje taksi stajališta.

U narednom periodu Vlada FBiH planira nastaviti provoditi mjere za ublažavanje negativnih posljedica pandemije odnosno mjere za oporavak i stabilizaciju ekonomije. Planirano je provesti mjere štednje u javnom sektoru ograničenjem rasta broja zaposlenih, rasta izdataka za plaću i doprinosa na plaću. Za ublažavanje negativnih posljedica po privredu planirana su sredstva za Fond za stabilizaciju privrede koja će se dodijeliti najugroženijim privrednim subjektima, ali za kapitalne investicije i ključne privredne djelatnosti. Oporavak privrede će se realizirati i jačanjem kreditnog potencijala putem garantnog fonda, što će osim povećanja bankarske aktivnosti utjecati na poboljšanje likvidnosti i investicijskih aktivnosti privrednih subjekata.

Fokus porezne politike i dalje će biti usmjeren i na sprječavanje erozije porezne osnovice i premještanja dobiti. Za što adekvatnije upravljanje javnim finansijama, nastavlja se sa kontinuiranim aktivnostima na uspostavi što kvalitetnijeg sistema izvještavanja, kao i na iznalaženju rješenja za poboljšanu vertikalnu i horizontalnu raspodjelu prihoda od indirektnih poreza korisnicima u Federaciji BiH. Kako bi se mogao stvoriti dodatni prostor za smanjenje fiskalnog pritiska na postojeće subjekte, koji posluju unutar formalne ekonomije, period 2021-2023. godina obilježit će i nastavak aktivnosti na suzbijanju neformalne, tzv. „sive ekonomije“. U konačnici, realizacija svih prezentiranih mjera zavisit će prije svega od političke stabilnosti i institucionalne spremnosti nosioca aktivnosti. Također, duže trajanje i lošija slika krajnjeg ishoda pandemije na ekonomiju od pretpostavljenih, može pred kreatore fiskalne politike staviti nove izazove, što bi po principu selekcije na skali prioriteta moglo dovesti do eventualnih prolongiranja realizacije nekih od trenutno planiranih aktivnosti.

Pred kraj prvog tromjesečja 2020. godine, donijeta je odluka o proglašenju vanredne situacije odnosno stanja prirodne nesreće na teritoriji Bosne i Hercegovine, usljed proglašenja pandemije virusa Covid-19. Međutim, tokom drugog tromjesečja desio se pad privredne aktivnosti (posebno, tokom aprila i maja mjeseca), koji se značajno odrazio na naplatu prihoda od indirektnih poreza. Ukupni (bruto) naplaćeni prihodi od indirektnih poreza i ostalih prihoda iz nadležnosti Uprave za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu UIO) su iznosili oko 3,4 milijarde KM, čime su u poređenju sa prvom polovinom 2019. godine, manji za oko 9,7%. Sve kategorije prihoda iz nadležnosti UIO Bosne i Hercegovine, dale se negativan doprinos stopi rasta neto prihoda od indirektnih poreza i to: porez na dodatu vrijednost od 4,0 p.p. (u daljem tekstu PDV), prihodi od akciza 2,7 p.p., prihodi od carina 0,7 p.p. i prihodi od putarina 0,7 p.p.

Kada je riječ o projekcijama prihodima od indirektnih poreza, iste su bazirane na srednjoročnom Planu naplate ukupnih prihoda na Jedinostvenom računu, preuzetom od OMA-e iz aprila 2021. godine. Na osnovu srednjoročnih prognoza kretanja krajnje potrošnje izvršena je procjena učešća Federacije BiH u međuentitetskoj raspodjeli, dok je projekcija raspoloživog dijela ovih prihoda za raspodjelu korisnicima u Federaciji, po godinama, zasnovana i na planu otplate vanjskog duga u periodu 2021-2024. godina. U projekciju indirektnih poreza za 2021. godinu uključeno je i drugo privremeno poravnanje između entiteta za 2020. godinu, realizovano u korist Federacije BiH u prvom kvartalu 2021. godine.

Projektirane stope rasta prihoda od indirektnih poreza za 2022., 2023., i 2024. godinu iznose 3,4%, 3,5% i 4,4%, respektivno. Najveći generator apsolutnog rasta prihoda od indirektnih poreza u navedenom periodu je PDV, s obzirom na njegovo značajno učešće u prihodima, te planiranim stabilnim stopama rasta. U sve tri navedene godine prihodi od PDV-a generišu oko dvije trećine apsolutnog godišnjeg projektiranog rasta prihoda. Zbog neizvjesnosti u vezi sa okončanjem pandemije Covid-19 virusa u periodu 2022-2024. godina očekuje se skromniji oporavak naplate akciza na duhanske preradevine. Budući da cijeli horizont projekcija podrazumijeva nepromijenjenu politiku oporezivanja cigareta u narednim godinama duhanske kompanije će pokušati da oporavak ekonomije i potrošnje građana iskoriste za konsolidaciju svoje dobiti. Iz tog razloga očekuje se blagi rast maloprodajnih cijena cigareta. Rast maloprodajnih cijena cigareta će ipak dovesti do rasta poreznog opterećenja duhana za pušenje, što će se negativno odaziti na legalnu potrošnju duhana.

S obzirom na osnovne postavke projekcija indirektnih poreza i ukupne ekonomske uslove u Bosni i Hercegovini i u svijetu, ostvarenje projektiranog nivoa prihoda od indirektnih poreza u periodu 2021-2024 je podložno sljedećim rizicima:

- (1) svim rizicima za ostvarenje projektiranih makroekonomskih pokazatelja (DEP);
- (2) rizicima koji se odnose na samu naplatu prihoda od indirektnih poreza i borbu protiv sive ekonomije.

U rizike koji mogu ugroziti izvršenje projekcija naplate prihoda od indirektnih poreza u sferi politike i administriranja indirektnim porezima možemo ubrojati sljedeće:

- Slabljenje borbe protiv crnog tržišta duhanskih preradevina nakon okončanja harmonizacije poreznog opterećenja cigareta u BiH sa standardima EU;
- Slabljenje borbe protiv PDV prevara, pogotovo u sferi povrata, koji, u situaciji pada zaposlenosti i nelikvidnosti obveznika postaju atraktivni za prevare;
- Izmjene politike indirektnog oporezivanja koje bi mogle dovesti do značajnog pada prihoda, kao što su diferencirane stope PDV-a i akciza;
- Promjena režima naplate akciza na uvozne duhanske preradevine.

Ono što dovodi do gubitka u budžetima vlasti je neplaćeni porez, a on se označava pojmom „poreskog jaza“. U uslovima kada bi svi poreski obveznici u potpunosti izmirili svoje obaveze u skladu sa važećim poreskim propisima, prikupljeni porez bi odgovarao tzv. teorijskom porezu. Razlika između teorijskog poreza i stvarno naplaćenog poreza se naziva poreski jaz, a koji predstavlja ustvari procjenu budžetskih gubitaka. Ne treba ga poistovjećivati sa sivom ekonomijom, jer je to uži koncept od nje. Siva ekonomija obuhvata sve oporezive ekonomske aktivnosti koje se obavljaju neformalnim putem, dok poreski jaz predstavlja iznos poreza koji bi trebao biti plaćen na te aktivnosti. On je najvećim dijelom posljedica utaje poreza, a može se odnositi na prijavljene, a neplaćene poreze, gubitak poreza zbog bankrota, otpisa obaveza i sl.

Obaveze i sistem plaćanja PDV-a su regulisani Zakonom o porezu na dodatnu vrijednost ("Službeni glasnik BiH", br. 9/05, 35/05, 100/08 i 33/17). Politika akciza regulisana je Zakonom o akcizama u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 49/09, 49/14, 60/14 i 91/17). Politika akciza na duhan u 2020. godini utvrđena je Zakonom o akcizama i Odlukom Upravnog odbora UIO. Budući da je zakonski plafon ukupne akcize na cigarete od 176 KM/1000 cigareta dostignut za sve cjenovne kategorije cigareta u 2019. godini okončana je harmonizacija sa standardima EU u sferi oporezivanja cigareta, dok se na oporezivanje rezanog duhana primjenjuje politika prema izmjenama Zakona iz 2014. godine. Zakonom o carinskoj politici u Bosni i Hercegovini uređuju se osnovni elementi carinske politike, te opća pravila i postupci koji se primjenjuju na robu koja se unosi i iznosi iz carinskog područja Bosne i Hercegovine.

Pandemija virusa Covid-19 donijela je turbulencije u ekonomiji BiH. Karantini i izolacije, smanjenje poslovnih i privatnih putovanja, zabrane okupljanja, međugradskog prevoza i kretanja zbog policijskog sata dovelo je do gubitka prihoda od indirektnih poreza u periodu u kojem se provode restrikcije. Značajan dio potrošnje u periodu provođenja mjera zaštite bio je trajno izgubljen i nenadoknadiv. Imajući

u vidu pogoršanje epidemiološke situacije u BiH, te mogućnost rigoroznijih mjera borbe protiv koronavirusa do kraja godine, OMA je u oktobru 2020. projektovala neto naplatu prihoda od indirektnih poreza za 2020. godinu u iznosu od 5.830,2 mil KM, što je za 10,9% manje nego u 2019. godini.

S obzirom na neizvjesnost u vezi sa trajanjem pandemije koronavirusa, a imajući u vidu stečena iskustva u vezi sa širenjem virusa u toku zime i ranom proljeću, u projekcijama OMA-e iz oktobra 2020.godine je navedeno da nije realno očekivati oporavak naplate prihoda prije drugog kvartala 2021. godine. Projektirana stopa rasta prihoda od indirektnih poreza za 2021.g. iznosi 2,8% a zasnovana je na projektiranim relevantnim makroekonomskim pokazateljima, historijskoj sezonskoj shemi naplate i projekcijama pojedinih kategorija prihoda za 2020. godinu. Projekcije po vrstama prihoda dostupne su u sljedećoj Tabeli broj 5.

Tabela br. 5 – Revidirane projekcije indirektnih poreza za 2021. godinu, u mil. KM

<i>u mil KM</i>	<i>PDV</i>	<i>Akcize</i>	<i>Carine</i>	<i>Putarina</i>	<i>Ostalo</i>	<i>Ukupno</i>	<i>Namj. putarina</i>	<i>Sred. za raspodjelu</i>
2019	4.022,4	1.533,3	300,6	650,2	35,3	6.541,8	-406,2	6.135,6
2020 projekcija	3.673,1	1.303,3	259,0	567,3	27,6	5.830,2	-354,5	5.475,7
2021 projekcija	3.773,1	1.342,6	269,3	581,4	25,8	5.992,2	-363,4	5.628,8
2021/2020	2,7%	3,0%	4,0%	2,5%	-6,6%	2,8%	2,5%	2,8%

Napomena: Namjenska putarina je do 01.02.2018. godine iznosila 0,10 KM/litar derivata nafte, namijenjena je u cijelosti za izgradnju autoputca, a od 01.02.2018. godine 0,25 KM/litar derivata nafte, za izgradnju autoputeva (0,20 KM/litri) i izgradnju i rekonstrukciju ostalih puteva (0,05 KM/litri)

Izvor: Programkih ekonomskih reformi za 2021. – 2023. godinu (PER BiH 2021-2023)

Najveći generator apsolutnog rasta prihoda od indirektnih poreza u 2021.godine je PDV, s obzirom na njegovo značajno učešće u prihodima, te planiranoj stabilnoj stopi rasta. Prihodi od akciza zajedno sa prihodima od putarine čine 1/3 projektovanog apsolutnog rasta ukupnih prihoda od indirektnih poreza u 2021. godini. Prihodi od akciza na duhan su, sa druge strane, najveći generator projektovanog apsolutnog rasta prihoda od akciza. U 2021. godini se dvije trećine apsolutnog rasta neto prihoda od akciza odnosi na akcize na duhan.

Projektovano stope rasta prihoda od indirektnih poreza za 2022. i 2023. godinu iznose 3,5% i 3,7%, respektivno (Tabela 6). Projekcije su zasnovane na projektovanim relevantnim makroekonomskim pokazateljima, historijskoj sezonskoj shemi naplate i projekcijama pojedinih kategorija prihoda za 2021. godinu.

Tabela broj 6 – Revidirane projekcije indirektnih poreza za 2022. i 2023. godinu

<i>u mil KM</i>	<i>PDV</i>	<i>Akcize</i>	<i>Carine</i>	<i>Putarina</i>	<i>Ostalo</i>	<i>Ukupno</i>	<i>Namj. putarina</i>	<i>Sred. za raspodjelu</i>
2021 projekcija	3.773,1	1.342,6	269,3	581,4	25,8	5.992,2	-363,4	5.628,8
2022 projekcija	3.907,1	1.387,9	282,1	599,5	26,0	6.202,6	-374,7	5.828,0
2023 projekcija	4.049,4	1.437,3	297,9	619,8	26,3	6.430,7	-387,4	6.043,3
2022/2021	3,6%	3,4%	4,8%	3,1%	1,0%	3,5%	3,1%	3,5%
2023/2022	3,6%	3,6%	5,6%	3,4%	1,0%	3,7%	3,4%	3,7%

Izvor: Programkih ekonomskih reformi za 2021. – 2023. godinu (PER BiH 2021-2023)

Prilikom izrade projekcija prihoda za 2021. godinu ne može se osloniti na sezonsku shemu naplate prihoda, s obzirom da je ona izašla iz svih ranijih okvira zbog efekata koronavirusa u prethodnoj i tekućoj godini. Raspon mjesečnih stopa rasta prihoda u 2020. godini bio je veći nego ikada, od +10,1% u februaru do čak -33,1% u maju. U prvim mjesecima 2021. godine nastavljeni su negativni trendovi iz prethodne godine, a stope rasta prihoda kretale su se od -11,1% januaru do stagnacije prihoda u martu, ukazujući na oporavak naplate. Prema projekcijama DEP-a, oporavak ekonomije se očekuje tek u drugoj polovini godine, pod uslovima ostvarenja pretpostavki iz osnovnog scenarija u pogledu materijalizacije

ekonomskih kretanja u okruženju i implementacije mjera u zemlji. Imajući u vidu sve navedene specifičnosti i ogromne nepoznanice u pogledu razvijanja epidemiološke situacije u zemlji i okruženju, te trenutnu nepovoljnu epidemiološku situaciju u zemlji, a vodeći se principom opreznosti, projektirana stopa rasta prihoda od indirektnih poreza za 2021. godinu iznosi 2,1%. Projekcije prihoda od indirektnih poreza po vrstama za period 2021-2024 su dostupne u Tabeli 7.

Tabela broj 7 – Projekcije stope rasta prihoda od indirektnih poreza (2021-2024)

Vrsta prihoda (neto)	Projektovane stope rasta			
	2021	2022	2023	2024
PDV	2,50%	3,50%	3,60%	4,60%
Akcize	0,70%	2,60%	2,70%	3,40%
Carine	2,90%	5,90%	6,90%	7,70%
Putarina	2,00%	3,10%	3,30%	3,60%
Ostalo	0,00%	0,60%	0,60%	0,60%
UKUPNO	2,10%	3,40%	3,50%	4,40%
Namjenska putarina	2,10%	3,10%	3,30%	3,60%
SREDSTVA ZA RASPODJELU	2,10%	3,40%	3,50%	4,40%

Izvor: Odjeljenje za makroekonomsku analizu, Bilten broj 191/192, maj/juni 2021. godine

Raspodjela prihoda na kantone i općine/gradove pojedinačno za 2021. godinu i period 2022-2024. godina je urađena u skladu sa metodologijom propisanom Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 22/06, 43/08, 22/09, 35/14 i 94/15). Alokacija pojedinačnih iznosa svakog korisnika za sve godine izvršena je u skladu sa koeficijentima raspodjele iz Uputstvo o određivanju učešća kantona, jedinica lokalne samouprave i nadležnih kantonalnih ustanova za ceste u prihodima od indirektnih poreza i načinu raspoređivanja tih prihoda za 2021. godinu („Službene novine Federacije BiH“, broj: 86/20).

Tabela br. 8 - Prihodi od indirektnih poreza iz raspodjele sa Jedinštenog računa

Vrsta prihoda	Projekcija			
	2021	2022	2023	2024
Prihodi od indirektnih poreza iz raspodjele sa Jedinštenog računa	132.084.606	139.144.222	134.252.230	142.252.402
Kantonalni budžet	109.313.750	115.156.316	111.107.684	117.728.658
Općinski/gradski budžet	22.770.856	23.987.906	23.144.546	24.523.744
Konjic	2.582.284	2.720.301	2.624.661	2.781.066

* Izvod iz tabele Federalnog ministarstva finansija, Hercegovačko-neretvanski kanton, Revidirane projekcije prihoda za 2021. godinu i projekcije za period 2022-2024, Sarajevo 2021. godine

Općina Konjic je druga općina u Hercegovačko-neretvanskom kantonu prema visini iznosa za raspodjelu sredstava sa Jedinštenog računa, dok najveći iznos pripada Gradu Mostaru. Taj podatak je značajan pokazatelj za stanovnike općine Konjic u smislu da ista prednjači u potrošnji, životnom standardu stanovništva i razvijenosti same privrede unutar kantona. Općini Konjic ostaje obaveza da učini sve na poboljšanje fiskalnih kapaciteta i jačanju fiskalne održivosti.

Prateći tekuće trendove u naplati u prvom kvartalu 2021. godine po svim izvorima oporezivog dohotka pojedinačno, kao i pretpostavljeni skromniji rast broja zaposlenih lica i rasta prosječne neto plate u 2021. godini, predviđa se da će ukupan nivo naplate prihoda od poreza na dohodak u svim kantonima biti ostvaren sa rastom u odnosu na 2020. godinu. Dio pretpostavljenog rasta kod određenog broja kantona vezan je i za privremeno obustavljanje uplate akontacija poreza na dohodak od samostalnih djelatnosti u 2020. godini, koje su djelimično izmirene tokom prvog kvartala 2021. godine. Zasnovane prvenstveno na pozitivnim prognozama kretanja na tržištu rada, srednjoročne projekcije ovih prihoda za period 2022-2024. godina pretpostavljaju stabilan rast.

Projekcije su usko vezane za pretpostavljenu dužinu trajanja negativnog ekonomskog učinka pandemije biti ograničeno na prvu polovinu 2021. godine, nakon čega je očekivan snažniji i brzo popravak. Dalje, pretpostavljeni iznosi prate važeće politike u oblasti direktnog, indirektnog oporezivanja i doprinosa. Na drugačiji ishod u naplati javnih prihoda mogu u značajnoj mjeri uticati: neplanirane izmjene poreskih politika, značajnija odstupanja u kretanju koeficijenata raspodjele prihoda od indirektnih poreza između entiteta u odnosu na trenutno procijenjeni, promjene u nivou planirane otplate vanjskog duga, promjene u izdvajanju prihoda od indirektnih poreza za Institucije BiH, rad poreske administracije, te razvoj drugih događaja poput novih elementarnih nepogoda.

Dakle, potrebno je biti krajnje oprezan u procesima budžetskog planiranja jer svaki neplanirani događaj u 2021. godini, a koji se u značajnoj mjeri može odraziti na pretpostavljene iznose javnih prihoda, može dovesti do vanrednog revidiranja projekcija prihoda, pored redovnih rokova, utvrđenih budžetskim kalendarom.

Prihodi budžeta Općine Konjic

Uvodni dio

U Dokumentu okvirnog budžeta za period 2022-2024. godina Općina Konjic je napravila projekcije u pogledu prihoda i primitaka, a koje su prikazane u Tabeli broj 10 - Sumarni pregled prihoda i primitaka u dijelu **Prihodi i primici u budžetu Općine Konjic**. Potrebno je naglasiti da se u skladu sa Zakonom o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine Općina Konjic pristupila popunjavanju Instrukcije br. 1 dostavljene od Ministarstva finansija HNK, a koja je popunjena i dostavljena istom 15.04.2021. godine.

Zakonom o uplatama na jedinstveni račun i raspodjeli prihoda ("Službeni glasnik BiH", br. 55/2004, 34/2007, 49/2009 i 91/2017) se obezbjeđuje prikupljanje indirektnih poreza, ostalih prihoda i taksu, kao i saradnja između Uprave za indirektno-neizravno oporezivanje BiH (UINO), države, entiteta i Distrikta u pogledu doznačavanja i raspodjele prikupljenih prihoda.

Pravilnikom o prikupljanju, sravnjenju, raspodjeli prihoda i izvještavanju ("Službeni glasnik BiH", br. 5/2005) je propisano da se svi prihodi po osnovu indirektnih poreza, koje naplati Uprava za indirektno-neizravno oporezivanja BiH, uplaćuju na Jedinstven račun. UINO obezbjeđuje da stanje na jedinstvenom računu sadrži neophodan minimum potreban da joj omogući da izmiri sve svoje obaveze koje se odnose na indirektno poreze koje plaćuje (račun rezervi), te da se raspodjela preostalog prikupljenog prihoda prema državnom budžetu i budžetima Federacije, Republike Srpske i Distrikta vrši redovno u skladu sa sljedećim:

- Da se iznos koji se prenosi državnom budžetu zasniva na iznosu u državnom budžetu za tekuću godinu;
- Da se dio preostalog iznosa koji se prenosi Federaciji, Republici Srpskoj i Distriktu utvrđuje na osnovu njihovog udjela u krajnjoj potrošnji prikazanoj u prijavama poreza na dodatnu vrijednost;
- Isti se utvrđuje kao odnos suma krajnje potrošnje prikazane u prijavama poreza na dodatnu vrijednost za robu i usluge na teritoriji datog korisnika prihoda i suma krajnje potrošnje prikazana u prijavama poreza na dodatnu vrijednost na teritoriji Bosne i Hercegovine, koje su unesene u evidenciju Uprave za isti period;
- Da se iznos koji je potreban za finansiranje obaveza spoljnog duga oduzme od udjela Federacije i Republike Srpske, te da se direktno uplaćuje u državni budžet.

Zakonom o pripadnosti javnih prihoda Federacije Bosne i Hercegovine propisan je način raspodjele javnih prihoda Federacije Bosne i Hercegovine prema nižim nivoima. Pojedinačno učešće jedinica lokalne samouprave u raspodjeli prihoda koji pripadaju Federaciji BiH vrši se na osnovu formule koja se zasniva na sljedećim omjerima:

- 68% na osnovu broja stanovnika u jedinici lokalne samouprave;

- 5% na osnovu površine jedinice lokalne samouprave;
- 20% na osnovu broja učenika u osnovnom obrazovanju;
- 7% na osnovu nivoa razvijenosti općina, definisanog kroz indeks razvijenosti.

Indeks razvijenosti općina predstavlja odnos prihoda od poreza na promet i poreza na dohodak sa prosječnim federalnim prihodom od tih poreza po stanovniku. Koeficijenti u formuli se primjenjuju na broj stanovnika:

- Općine sa manje od 20% od prosjeka Federacije imaju koeficijent od 1,8.
- Općine sa manje od 40% od prosjeka Federacije imaju koeficijent od 1,5.
- Općine sa manje od 60% od prosjeka Federacije imaju koeficijent od 1,4.
- Općine sa manje od 80% od prosjeka Federacije, imaju koeficijent od 1,2.

Prihodi po osnovu poreza na dohodak u skladu sa postojećim zakonskim rješenjima dijeli se na kantone i općine kantona. U Hercegovačko-neretvanskom kantonu se raspodjela vrši na način da 60,99 % pripada kantonu, dok 39,01% pripada općinama.

Zakon o porezima Hercegovačko-neretvanskog kantona ("Službene novine Hercegovačko-neretvanskog kantona", br. 2/2009 i 3/2009 - ispr.) je propisao da porezi koji se plaćaju u skladu sa istim pripadaju Kantonu i lokalnim samoupravama u njegovom sastavu, a podrazumijevaju poreza na imovinu i porez na naslijeđe i poklon.

Analizom prihoda koji se prikuplja na depozitnom računu Općine Konjic u prethodne tri godine vidljiv je pad istih iz godine u godinu, a u 2020. godini zbog pojave pandemije virusa Covid-19 se desio značajan pad ukupnih prihoda odnosno uplaćeno je manje za 1.956.947,00 KM prihoda u odnosu na 2019. godinu. U 2020. godini je u dijelu Tekućih transfera došlo do povećanja prihoda za 1.028.973,00 KM, a odnose se na tekuće transfere iz Federacije BiH, a koji su uvećani dijelom zbog uplata na ime sanacija posljedica nastalih uslijed pandemije Covid-19 i sufinansiranje projekata (475.150,76 KM), te sufinansiranje programa proljetne sjetve (70.000,00 KM). Kada se sagleda sveukupna situacija i izuzme finansijska pomoć od strane Federacije BiH budžetu Općine Konjic, pojava pandemije virusa Covid-19 je imala još veći uticaj na pad prihoda u budžetu za 2020. godinu.

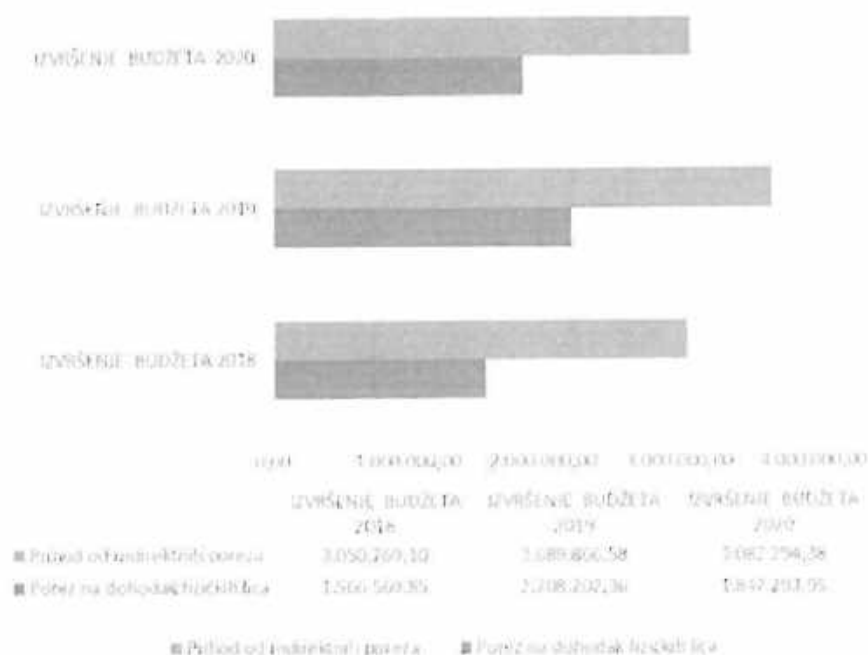
Tabela broj 9 – Pregled izvršenja budžeta Općine Konjic

EKONOM. KOD	OPIS	IZVRŠENJE BUDŽETA 2018	IZVRŠENJE BUDŽETA 2019	IZVRŠENJE BUDŽETA 2020
710000	POREZNI PRIHODI	5.494.375	6.708.580	5.807.006
720000	NEPOREZNI PRIHODI	9.694.627	7.148.555	5.430.911
730000	TEKUĆI TRANSFERI (TRANSFERI I DONACIJE)	2.050.078	2.360.648	3.389.621
777779	PRIHODI PO OSNOVU ZAOSTALIH OBAVEZA	0	0	0
811116	II PRIMICI	172.000	460.828	94.127
	UKUPNO	17.411.080	16.678.612	14.721.665

Prihodi koji najrealnije pokazuju stanje u kojem se nalazi privreda na teritoriji općine Konjic su *prihodi od indirektnih poreza* koji pripadaju općini u skladu sa raspodelom za Jedinstvenog računa, a na osnovu krajnje potrošnje i na osnovu kriterija u skladu sa Zakonom o uplatama na jedinstveni račun i raspodjeli prihoda, te *prihodi od poreza na dohodak* poslovnih subjekata i fizičkih lica koji se nalaze na teritoriji općine, a koji u skladu sa kantonalnim propisima se pripada općini u iznosu od 39,01% od ukupnih prihoda. Grafikon broj 1 prikazuje izvršenje navedenih prihoda po godinama iz kojeg je vidljiv rast istih u 2019. godini u odnosu na 2018. godinu, te njihov pad u 2020. godini. Pad prihoda od indirektnih poreza je iznosio 9,07%, dok je pad prihoda od poreza na dohodak iznosio čak 16,34%.

Grafikon broj 1 – Usporedni pregled izvršenja bužeta

PREGLED IZVRŠENJA PO VRSTI PRIHODA

Prihodi i primitci u budžetu Općine Konjic

Općina Konjic je za period 2022-2024. godina predviđjela prihode i primitke na način da je projekcijama prihoda za 2022. godinu predviđen blagi rast odnosu na planirani budžet za 2021. godinu zbog trenutnih ekonomskih kretanja, dok je projekcijama za period 2023-2024. godina predviđen nešto brži rast istih.

Tabela broj 10.- Sumarni pregled prihoda i primitaka

Ekonomski kod	Opis	Izvršenje	Plan	Projekcija		
		2020	2021	2022	2023	2024
710000	POREZNI PRIHODI	5.807.006	5.929.500	6.088.000	6.408.000	6.936.000
720000	NEPOREZNI PRIHODI	5.430.911	7.161.967	7.350.000	7.510.000	7.812.000
730000	TEKUĆI TRANSFERI (TRANSFERI I DONACIJE)	3.389.621	3.655.000	3.850.000	3.900.000	4.000.000
770000	PRIHODI PO OSNOVU ZAOSTALIH OBAVEZA	0	1.000	2.000	2.000	2.000
810000	PRIMICI	94.127	1.079.000	550.000	600.000	650.000
UKUPNO		14.721.665	17.826.467	17.840.000	18.420.000	19.400.000

Iz prethodne tabele je vidljivo da je u 2020. godini izvršenje u pogledu prihoda koji pripadaju Općini Konjic bilo najveće u dijelu Poreznih prihoda koji čine 39,94%. Obzirom da je 2020. godina bila obilježena posljedicama uzrokovanim pojavom virusa Covid-19 tako se i struktura naplaćenih prihoda razlikovala u odnosu na prethodne godine kada su najzastupljeniji prihodi u budžetu bili neporezni prihodi. Uzimajući u obzir predviđanja u kretanjima ekonomskog rasta i privrede i lagano vraćanje uobičajenom kretanju tržišta, projekcije za period 2021-2024 godina su rađene na način da će najzastupljeniji prihodi biti neporezni, te da će svi prihodi imati lagani rast srednjoročno.

Tabela broj 11 je prikaz izvršenja budžeta za 2020. godinu u dijelu poreznih prihoda po vrstama sa planom budžeta za 2021. godinu, te projekcijama za 2022-2024. godinu.

Tabela broj 11.- Sumarni pregled poreznih prihoda

Ekonom. kod	Opis	Izvršenje		Projekcija		
		2020	2021	2022	2023	2024
710000	POREZNI PRIHODI	5.807.006	5.929.500	6.088.000	6.408.000	6.936.000
711000	Porez na dobit od pojedinaca i preduzeća/poduzeca	103	500	500	500	500
713000	Porez na platu i radnu snagu(zaostale uplate)	155	500	500	500	500
714100	Porez na imovinu	748.366	760.000	780.000	800.000	850.000
715000	Domaći porezi na dobra i usluge(zaostale uplate)	11.027	2.000	2.000	2.000	2.000
716000	Porez na dohodak	1.847.294	1.850.000	2.000.000	2.100.000	2.300.000
717000	Prihodi od indirektnih/neizravnih poreza	3.082.294	3.100.000	3.300.000	3.500.000	3.778.000
719000	Ostali porezi	117.767	216.500	5.000	5.000	5.000

Grafikon broj 2 predstavlja slikovit prikaz izvršenja prihoda po vrstama za 2020. godinu, plan prihoda za 2021. godinu, te projekcija istih za period 2022-2024. godinu uz napomenu da su prihodi koji imaju manje učešće prikazani zbirno u kategoriji ostalih prihoda.

Grafikon broj 2 – Pregled prihoda po vrstama koje učestvuju sa najvećim udjelom u budžetu

U Dokumentu okvirnog budžeta za period 2022. – 2024. godina Općina Konjic je napravila projekcije u pogledu neporeznih prihoda, a koje su prikazane analitički u Tabeli broj 12:

Tabela br 12– Sumarni pregled neporeznih prihoda

Ekonom. kod	Opis	Izvršenje	Plan		Projekcije	
		2020	2021	2022	2023	2024
720000	NEPOREZNI PRIHODI	5.430.911	7.161.967	7.350.000	7.510.000	7.812.000
721100	Prihodi od nefinansijskih javnih preduzeća i finansijskih javnih institucija	278.622	360.000	380.000	390.000	400.000
721200	Ostali prihodi od imovine	22.949	15.000	18.000	19.000	20.000
722100	Administrativne takse	196.838	210.000	230.000	240.000	260.000
722300	Komunalne takse	559.564	430.000	440.000	450.000	480.000
722400	Ostale budžetske naknade	3.865.131	5.601.467	5.700.000	5.800.000	6.000.000
722500	Naknade i takse po Federalnom zakonu i drugim propisima	351.218	378.500	405.000	424.000	460.000
722510	<i>Naknade za usluge prenjera i katastra</i>	<i>44.626</i>	<i>60.000</i>	<i>70.000</i>	<i>74.000</i>	<i>80.000</i>
722530	<i>Cestovne naknade</i>	<i>163.693</i>	<i>175.000</i>	<i>185.000</i>	<i>190.000</i>	<i>200.000</i>
722580	<i>Posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nepogoda</i>	<i>142.899</i>	<i>143.500</i>	<i>150.000</i>	<i>160.000</i>	<i>180.000</i>
722600	Prihodi od pružanja javnih usluga	1.979	2.000	2.000	2.000	2.000
722700	Neplanirane uplate - prihodi	152.759	160.000	170.000	180.000	185.000
723000	Novčane kazne	1.850	5.000	5.000	5.000	5.000

U prethodno prikazanoj tabeli u dijelu koji se odnosi na izvršenje budžeta za 2020. godinu vidljivo je da se najveće učešće u neporeznim prihodima odnosi na ekonomski kod 722400 - Prihodi od ostalih budžetskih naknada i to sa 71,17 %, te su isti planirani za 2021. godinu i projektovani za period 2022-2024. godina sa prosječnim učešćem u ukupnim neporeznim prihodima sa oko 77 %.

Dajle, ekonomski kod 722400 - Prihodi od ostalih budžetske naknada ima značajan uticaj na budžet Općine Konjic, pa je potrebno prikazati njegovu analitiku sa podacima o izvršenju budžeta za 2020. godinu.

Tabela broj 13: Analitički prikaz ekonomskog koda 722400 – Ostale budžetske naknade

Ekonomski kod	Opis	Izvršenje za 2020
722431/433	<i>Naknade za dodjeljeno zemljište i uređenje građ.zemljišta</i>	49.795,52
722432	<i>Naknade za osiguranje od požara</i>	3.341,46
722434	<i>Naknada za korištenje građevinskog zemljišta</i>	9.105,82
722435	<i>Prihod od zemljišne rente</i>	185.783,30
722437	<i>Naknada za postupak legalizacije javnih površina</i>	409,10
722442	<i>Naknada za izgradnju i održavanje javnih skloništa</i>	22.353,72
722443	<i>Naknada za korištenje hidroakumulacionog objekata izgrađ. na potoplj.podr.</i>	3.325.083,46
722449	<i>Ostale općinske naknade, od toga:</i>	125.110,27
	<i>ostale naknade - rad komitija i dr.</i>	125.110,27
	<i>naknade za eksproprijaciju</i>	0,00
722461	<i>Naknada za zauzimanje javnih površina-podz. i nadz. instalacije i ost.</i>	56.896,21
722463	<i>Naknada za zauzimanje javnih površina- kiosci, bašte</i>	87.252,57
	UKUPNO	3.865.131,43

Finansiranje od viših nivoa, međunarodnih organizacija i ostalih subjekata u 2021. godini i u naredne tri godine prikazani su u tabeli prihoda i primitaka na poziciji 730000 – Tekuće potpore i grantovi, dok su predviđeni Kapitalni primici za navedeni period shodno očekivanjima prodaje stalnih sredstava u vlasništvu Općine Konjic.

Tabela broj 14 - Sumarni pregled tekućih transfera i kapitalnih primitaka

Ekonom.kod	Opis	Izvršenje	Plan	Projekcije		
		2020	2021	2022	2023	2024
730000	TEKUĆI TRANSFERI (TRANSFERI I DONACIJE)	3.389.621	3.655.000	3.850.000	3.900.000	4.000.000
770000	PRIHODI PO OSNOVU ZAOSTALIH OBAVEZA	0	1.000	2.000	2.000	2.000
780000	KAPITALNI PRIMICI	0	0	0	0	0
810000	II PRIMICI	94.127	1.079.000	550.000	600.000	650.000
811000	Kapitalni primici	94.127	1.079.000	550.000	600.000	650.000

Rashodi budžeta Općine Konjic

Uvodni dio

Obzirom da posljedice koje je uzrokovala pojava pandemije virusa Covid-19 koje su imale značajan uticaj na pad prihoda koji pripadaju budžetu Općine Konjic, te nakon provedenih analiza i istraživanja budžet Općine Konjic za 2021. godinu je usvojen u znatno manjem iznosu nego prethodnih godina, a sve sa ciljem što realnijeg sagledavanja nastale situacije i potrošnje javnih sredstava na najsvrsishodniji način. Obzirom da su pretpostavke da će se u 2021. godini desiti lagani oporavak privrede, a samim tim i povećanje prihoda koji pripadaju budžetu, rashodi su planirani u nešto većem iznosu u odnosu na izvršenje budžeta za 2020. godinu.

Ovo poglavlje je fokusirano na analizu troškova plata, izdataka za materijal i usluge, tekuće transfere, kapitalne grantove i kapitalne izdatke. Rashodi i izdaci Općine Konjic za trogodišnji period planirani su za obavljanje osnovne djelatnosti u skladu sa zakonskim nadležnostima, kao i rashodi namjenjeni za ciljeve i projekte svih budžetskih korisnika.

Rashodi budžeta Općine Konjic

U Dokumentu okvirnog budžeta za period 2022. – 2024. godina Općina Konjic je napravila projekcije u pogledu rashoda i izdataka, a koje su prikazane u Tabeli broj 15:

Tabela broj 15: Pregled rashoda

Ekonom.kod	Opis	Izvršenje	Plan	Projekcije		
		2020	2021	2022	2023	2024
600000	RASHODI (I+II+III+IV+V+VI+VII+VIII+IX+X)	16.197.569	17.826.467	17.840.000	18.420.000	19.400.000
611000	I PLATE I NAKNADE TRGOŠKOVA ZAPOSLENIH	3.537.208	3.829.108	3.829.108	3.829.108	3.829.108
612000	II DOPRINOSI POSLODAVCA I OSTALI DOPRINOSI	331.648	368.404	368.404	368.404	368.404
613000	III IZDACI ZA MATERIJAL I USLUGE	1.716.575	2.018.441	2.000.000	2.020.000	2.100.000
614000	IV TEKUĆI TRANSFERI	5.329.994	5.770.505	5.787.500	6.100.000	6.550.000
615000	V KAPITALNI GRANTOVI	3.371.784	4.090.000	4.200.000	4.390.000	4.900.000
616000	VI IZDACI ZA KAMATE I NAKNADE	58.872	65.000	50.000	42.500	35.000
821000	VII NABAVKA STALNIH SREDSTAVA	947.881	944.885	750.000	900.000	950.000
822000	VIII POZAJMLJIVANJE I UČESĆE U DIONICAMA	0	0	0	0	0
823000	IX OTPLATA DUGA	559.454	540.124	654.988	569.988	467.488
	X OSTALO	144.153	200.000	200.000	200.000	200.000

Rashodi u Bužetu za 2021. godinu su planirani na novou od 17.826.467,00 KM što je za 10,39% veće od izvršenja budžeta za 2020. godinu. Opreznija projekcija je urađena za 2022. godinu koja je skoro na istom

nivou kao i usvojeni budžet za 2021. godinu, dok se značajnija stabilizacija ekonomskih prilika očekuje u 2023. godini.

Tekući transferi i kapitalni grantovi čine oko 56% planiranih rashoda u budžetu Općine Konjic i predstavljaju najznačajnije stavke u istom na koje se može odraziti kretanje privrede odnosno njen oporavak u skladu sa projekcijama DEP-a i OMA-e. U Tabeli broj 16 prikazane su projekcije vezane za tekuće transfere po ekonomskim kodovima.

Tabela broj 16 - Analitički pregled tekućih transfera

Ekonom. kod	Opis	Izvršenje	Plan	Projekcija		
		2020	2021	2022	2023	2024
614000	TEKUĆI TRANSFERI	5.329.994	5.770.505	5.787.500	6.100.000	6.550.000
614100	Grantovi drugim nivoima/razinama vlasti	1.471.560	1.491.140	1.490.000	1.600.000	1.700.000
614200	Grantovi pojedincima	1.506.495	1.354.866	1.360.000	1.450.000	1.650.000
614300	Grantovi neprofitnim organizacijama	721.245	985.399	990.000	1.000.000	1.100.000
614400	Subvencije javnim preduzećima	1.506.167	1.859.100	1.850.000	1.950.000	2.000.000
614700	Tekući transferi u inostranstvo/inozemstvo	100.000	50.000	50.000	50.000	50.000
614800	Ostali grantovi	24.528	30.000	47.500	50.000	50.000

Ekonomski kod 614100 – Tekući transferi i drugi tekući rashodi se uglavnom finansiraju iz općinskog budžeta, a odnose se:

- Transfere za MZ;
- Transfere za sport (redovnog finansiranja FK Igman, FK Klis Buturović Polje, Košarkaški klub Konjic i Ženski košarkaški klub Konjic, kao i finansiranje ostalih sportskih klubova za kotizacije, održavanje takmičenja, postignute rezultate i dr.);
- Izdatke za RVI, porodice šehida i poginulih boraca (grantove udruženjima za obilježavanje godišnjica, za izgradnju spomen obilježja, troškove dženaza i sahrana, pružanje pravne pomoći pripadnicima bor.populacije, kao i finansiranje udruženja iz ove kategorije i to: Organizacija porodica šehida i porodica poginulih boraca i Udruženje RVI);
- Isplate stipendija;
- Ostale grantove pojedincima i grantove neprofitnim organizacijama;
- Namjenske isplate Centra za socijalni rad na ime stalnih socijalnih pomoći prema korisnicima i namjenske doznake iz općinskog budžeta za jednokratne pomoći korisnicima;
- Grantove za kulturne manifestacije i udruženja (davanja za posebne aktivnosti kulturnog i obrazovnog karaktera, otkup knjiga i kulturne manifestacije za Dan nezavisnosti BiH, Dan Općine Konjic, Dan državnosti BiH i sl.);
- Transfere za parlamentarne subjekte (finansiranje političkih subjekata koji participiraju u Općinskom vijeću);
- Transfere Udruženjima;
- Održavanje zelenih površina i gradskih ulica;
- Podsticaj poljoprivrednoj proizvodnji (redovno finansiranje Udruženja saveza poljoprivrednika, podsticaj za razvoj ribarstva, doznake Agenciji za ekonomski razvoj, podsticaji poljoprivrednoj proizvodnji, te aktivna politika zapošljavanja);
- Naknade za povrat više ili pogrešno uplaćenih sredstava (povrat više uplaćenih novčanih sredstava po rješenjima i povrat poreza na dohodak za prethodnu godinu).

Tekući transferi su za 2022. godina projektovani na istom novu kao i Budžet za 2021. godinu, dok se očekuje povećanje izdvajanja na istim za 2023. i 2024. godinu.

Za ekonomski kod 615000 - Kapitalni grantovi prikazan je podatak u ukupnom iznosu bez analitike projekata koji će se finansirati sa te pozicije iz razloga što Komisija za kapitalne projekte, koju je osnovao

Načelnik Općine, na svojim sjednicama razmatra predložene projekte, vrši bodovanje istih i određuje prioritete za projekte koji će se financirati u narednoj godini.

Projekcija kapitalnih grantova za 2022. godinu je u iznosu od 4.200.000,00 KM, za 2023. godinu u iznosu od 4.390.000,00 KM, a za 2024. godinu u iznosu od 4.900.000,00 KM.

Projekcija pozicije koja se odnosi na nabavku stalnih sredstva za 2022. godinu je u iznosu od 750.000,00 KM, te je ista predviđena za 2023. u iznosu od 900.000,00 KM i za 2024. godinu u iznosu od 950.000,00 KM, a što se tiče nabavke stalnih sredstava koje su neophodna.

Otplate dugova kao izdaci učestvuju u budžetu Općine za 2022. godinu u iznosu od 654.988,00 KM. Prema otplatnim planovima za kreditna sredstva koja koristi Općina Konjic navedena godina je godina sa najvećim iznosom rata zbog dospjelih rata kredita Evropske investicione banke, te će u narednim godinama otplate da imaju opadajući trend.

Pomoćnik Načelnika
Služba za privredu, finansije i društvene djelatnosti

Adnan Špago, dipl.ecc

Načelnik

Osman Čatić

NAZIV OPĆINE: OPĆINA KONJIC
TABELA BR.1. PRIHODI

Ekonom. kod.	Opis	IZVRŠENJE	PLAN	PROJEKCIJA		
		2020	2021	2022	2023	2024
1	2	3	4	5	6	7
700000	I PRIHODI	14.627.538	16.747.467	17.290.000	17.820.000	18.750.000
710000	POREZNI PRIHODI	5.807.006	5.929.500	6.088.000	6.408.000	6.936.000
711000	Porez na dobit od pojedinaca i preduzeća/poduzeca	103	500	500	500	500
713000	Porez na platu i radnu snagu(zaostale uplate)	155	500	500	500	500
714100	Porez na imovinu	748.366	760.000	780.000	800.000	850.000
715000	Domaći porezi na dobra i usluge(zaostale uplate)	11.027	2.000	2.000	2.000	2.000
716000	Porez na dohodak	1.847.294	1.850.000	2.000.000	2.100.000	2.300.000
717000	Prihodi od indirektnih/necizravnih poreza	3.082.294	3.100.000	3.300.000	3.500.000	3.778.000
719000	Ostali porezi	117.767	216.500	5.000	5.000	5.000
720000	NEPOREZNI PRIHODI	5.430.911	7.161.967	7.350.000	7.510.000	7.812.000
721100	Prihodi od nefinancijskih javnih preduzeća i finansijskih javnih instit.	278.622	360.000	380.000	390.000	400.000
721200	Ostali prihodi od imovine	22.949	15.000	18.000	19.000	20.000
721300	Kamate i dividende primljene od pozajmica i učešća u kapitalu	0	0	0	0	0
721400	Naknade primljene od pozajmica i učešća u kapitalu	0	0	0	0	0
721500	Prihodi od pozitivnih kursnih razlika	0	0	0	0	0
721600	Prihodi od privatizacije	0	0	0	0	0
722100	Administrativne takse/pristojbe	196.838	210.000	230.000	240.000	260.000
722200	Sudske takse/pristojbe	0	0	0	0	0
722300	Komunalne takse/pristojbe	559.564	430.000	440.000	450.000	480.000
722400	Ostale budžetske/proračunske naknade	3.865.131	5.601.467	5.700.000	5.800.000	6.000.000
722500	Naknade i takse po Federalnom zakonu i drugim propisima	351.218	378.500	405.000	424.000	460.000
722510	Naknade za usluge premjera i katastra	44.626	60.000	70.000	74.000	80.000
722520	Vodne naknade	0	0	0	0	0
722530	Cestovne naknade	163.693	175.000	185.000	190.000	200.000
722540	Naknade za korištenje šuma	0	0	0	0	0
722580	Posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nepogoda	142.899	143.500	150.000	160.000	180.000
722590	Ostale naknade	0	0	0	0	0
722600	Prihodi od pružanja javnih usluga	1.979	2.000	2.000	2.000	2.000
722700	Neplanirane uplate - prihodi	152.759	160.000	170.000	180.000	185.000
723000	Novčane kazne	1.850	5.000	5.000	5.000	5.000
730000	TEKUĆI TRANSFERI (TRANSFERI I DONACIJE)	3.389.621	3.655.000	3.850.000	3.900.000	4.000.000
770000	PRIHODI PO OSNOVU ZAOSTALIH OBAVEZA	0	1.000	2.000	2.000	2.000
780000	KAPITALNI PRIMICI	0	0	0	0	0
810000	II PRIMICI	94.127	1.079.000	550.000	600.000	650.000
811000	Kapitalni primici	94.127	1.079.000	550.000	600.000	650.000
	III VIŠAK PRIHODA IZ PRETHODNE GODINE					
	UKUPNO (I+II+III)	14.721.665	17.826.467	17.840.000	18.420.000	19.400.000

TABELA BR.2. RASHODI

Ekonom. kod.	Opis	IZVRŠENJE	PLAN	PROJEKCIJA		
		2020	2021	2022	2023	2024
I	2	3	4	5	6	7
600000	RASHODI (I+II+III+IV+V+VI+VII+VIII+IX+X)	16.197.569	17.826.467	17.840.000	18.420.000	19.400.000
611000	I PLATE I NAKNADE TROŠKOVA ZAPOSLENIH	3.537.208	3.829.108	3.829.108	3.829.108	3.829.108
611100	Bruto plate i naknade	3.144.250	3.454.108	3.454.108	3.454.108	3.454.108
611200	Naknade troškova zaposlenih	392.958	375.000	375.000	375.000	375.000
612000	II DOPRINOSI POSLODAVCA I OSTALI DOPRINOSI	331.648	368.404	368.404	368.404	368.404
613000	III IZDACI ZA MATERIJAL I USLUGE	1.716.575	2.018.441	2.000.000	2.020.000	2.100.000
614000	IV TEKUĆI TRANSFERI	5.329.994	5.770.505	5.787.500	6.100.000	6.550.000
614100	Grantovi drugim nivoima/razinama vlasti	1.471.560	1.491.140	1.490.000	1.600.000	1.700.000
614200	Grantovi pojedincima	1.506.495	1.354.866	1.360.000	1.450.000	1.650.000
614300	Grantovi neprofitnim organizacijama	721.245	985.399	990.000	1.000.000	1.100.000
614400	Subvencije javnim preduzećima	1.506.167	1.859.100	1.850.000	1.950.000	2.000.000
614700	Tekuci transferi u inostranstvo/inozemstvo	100.000	50.000	50.000	50.000	50.000
614800	Ostali grantovi	24.528	30.000	47.500	50.000	50.000
614900	Transferi za poticaj razvoja, poduzetništva i obrta	0	0	0	0	0
615000	V KAPITALNI GRANTOVI	3.571.784	4.090.000	4.200.000	4.390.000	4.900.000
616000	VI IZDACI ZA KAMATE I NAKNADE	58.872	65.000	50.000	42.500	35.000
821000	VII NABAVKA STALNIH SREDSTAVA	947.881	944.885	750.000	900.000	950.000
822000	VIII POZAJMLJIVANJE I UČEŠĆE U DIONICAMA	0	0	0	0	0
823000	IX OTPLATA DUGA	559.454	540.124	654.988	569.988	467.488
	X OSTALO	144.153	200.000	200.000	200.000	200.000

TABELA BR.3. PLATE, DOPRINOSI I BROJ ZAPOSLENIH

OPIS	IZVRŠENJE	PLAN	PROJEKCIJA		
	2020	2021	2022	2023	2024
I	2	3	4	5	6
Općine HNK/Ž					
Ukupne bruto plate i doprinosi	3.475.899	3.822.512	3.822.512	3.822.512	3.822.512
Ukupan broj zaposlenih u javnom sektoru	120	126	126	126	126
Prosječna mjesečna plata	2.413	2.528	2.528	2.528	2.528

